

DZIEŃ ŻNIWNO-DZIĘKCZYNNY

Lekcja 2 — 14 października

SPÓR

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Hbr 8,6; Mt 19,17; Ap 12,17; Kpł 23,1-44; Dz 15,1-29; Ga 1,1-12.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Zakon bowiem został nadany przez Mojżesza, łaska zaś i prawda stała się przez Jezusa Chrystusa” (J 1,17).

Kościół wczesnochrześcijański początkowo składał się niemal wyłącznie z Żydów, którzy ani przez chwilę nie sądzili, że przyjmując żydowskiego Mesjasza, Jezusa, w jakiś sposób odwracają się od wiary swych ojców czy obietnic przymierza zawartego przez Boga z Jego ludem. Okazuje się, że mieli rację. Problemem Żydów, którzy uwierzyli w Jezusa, nie było to, czy muszą zostać chrześcijanami, by Go przyjąć. Problemem dla nich było raczej to, czy poganie muszą się stać Żydami, by przyjąć Chrystusa i stać się chrześcijanami.

Na to pytanie zdecydowanej odpowiedzi udzielili uczestnicy zjazdu Kościoła zebrani w Jerozolimie. Uznali, że nie należy zmuszać pogan do przestrzegania mnóstwa przepisów ceremonialnego prawa. Tym samym uznali, że poganie nie muszą się stać Żydami, by przyjąć Chrystusa i być chrześcijanami.

Pomimo decyzji podjętej podczas zjazdu Kościoła w Jerozolimie niektórzy nauczyciele nękali zbory naleganiem, by nawróceni poganie przestrzegali izraelskich przepisów i reguł, w tym obrzezania (rytuału, który mógł w istotny sposób zniechęcać dorosłych mężczyzn do przyjęcia chrześcijaństwa). Nauczyciele ci byli zdania, że poganie, aby uczestniczyć w obietnicach przymierza, musieli trzymać się reguł i przepisów uznawanych za nierozzerwalnie związane z przynależnością do Izraela.

Jakie problemy wynikały z działalności tych ludzi i jak można było je rozwiązać?

Przeczytaj Hbr 8,6. Jakie przesłanie jest zawarte w tym wersecie? Jak rozumiemy wyrażenie „lepsze obietnice”?

Przypuszczalnie najważniejszą różnicą między religią *Starego Testamentu* a religią *Nowego Testamentu* jest to, że era nowotestamentowa rozpoczęła się wraz z przyjściem Mesjasza, Jezusa z Nazaretu. Został On posłany przez Boga, aby stać się Zbawicielem. Ludzie, którzy Go ignorują, nie mogą się spodziewać, że zostaną zbawieni. Jedynie dzięki pojednaniu dokonanemu przez Niego możliwe jest przebaczenie grzechów. Jedynie przez przypisanie Jego doskonałego życia ludzie mogą stanąć przed Bogiem wolni od potępienia. Innymi słowy, zbawienie jest przez sprawiedliwość Jezusa i przez nic innego.

Starotestamentowi święci patrzyli w przyszłość ku błogosławieństwom ery mesjańskiej i obietnicy zbawienia. W czasach nowotestamentowych ludzie stanęli wobec pytania:

— Czy przyjąłeś Jezusa z Nazaretu, którego Bóg posłał jako Mesjasza, twójego Zbawiciela?

Gdyby uwierzyli w Niego, to znaczy, gdyby przyjęli Go takiego, jakim jest naprawdę, i powierzyli siebie Jemu, zostaliby zbawieni przez sprawiedliwość ofiarowaną przez Niego darmo, z łaski.

W czasach nowotestamentowych wymagania moralne pozostają niezmiennie, jako że są oparte na charakterze Boga i Chrystusa. Posłuszeństwo prawu moralnemu Boga jest tak samo częścią nowego przymierza, jak było częścią starego przymierza.

Przeczytaj Mt 19,17; Ap 12,17; 14,12; Jk 2,10-11. Co te wersety mówią o prawie moralnym w okresie *Nowego Testamentu*?

W tym samym czasie cały zbiór przepisów rytualnych przeznaczonych szczególnie dla Żydów i związanych ze starym przymierzem, a wskazujących na Jezusa oraz Jego śmierć i arcykapłańską służbę, został unieważniony, a jego miejsce zajął nowy porządek oparty na *lepszych obietnicach*.

Pomoc zarówno Żydom, jak i poganom w zrozumieniu tego, co wiązało się z tym przejściem z judaizmu na chrześcijaństwo, była jednym z najważniejszych celów przyświecających Pawłowi przy pisaniu *Listu do Rzymian*. To przejście wymagało czasu. Wielu Żydów, którzy przyjęli Jezusa, nie było gotowych na wielkie zmiany, które miały nastąpić.

Jakie są twoje ulubione biblijne obietnice? Jak często powołujesz się na nie? Jakie twoje decyzje mogą stanąć na przeszkodzie w spełnieniu się tych obietnic?

W miarę dostępnego czasu przejrzyj *Księgę Kapłańską* (zob. np. 12., 16. i 23. rozdział *Księgi Kapłańskiej*). Jakie myśli przychodzą ci do głowy, gdy czytasz te przepisy, regulacje i opisy obrzędów? Dlaczego wiele z nich byłoby niemożliwych do przestrzegania w czasach nowotestamentowych?

Starotestamentowe przepisy w naturalny sposób dzielą się na następujące kategorie: (1) prawo moralne, (2) prawo ceremonialne, (3) prawo cywilne, (4) ustawy i orzeczenia, (5) przepisy zdrowotne.

Ta klasyfikacja jest po części sztuczna. W rzeczywistości kategorie te przeplatają się ze sobą i nakładają się na siebie w znaczącym stopniu. Starożytni Izraelici nie postrzegali ich jako odrębne czy oddzielne.

Prawo moralne zostało podsumowane w 10 przykazaniach (zob. Wj 20,1-17). Przykazania te są zwięzłym wyrażeniem moralnych wymagań obowiązujących ludzkość. Te przepisy zostały rozwinięte i zilustrowane praktycznymi zastosowaniami w różnych ustawach i orzeczeniach zawartych w pierwszych pięciu księgach *Biblii*. Te rozwinięcia wskazują, co znaczy zachowywanie prawa Bożego w różnych sytuacjach. Z tymi przykazaniami wiąże się też prawo cywilne. Jest ono oparte na prawie moralnym. Określa ono relacje ludzi z władzami cywilnymi i innymi osobami. Prawo to wymienia także kary za różne przestępstwa.

Prawo ceremonialne regulowało służbę świątynną, opisując różne ofiary i obowiązki poszczególnych osób związane z funkcjonowaniem świątyni. Wymienia między innymi dni świąteczne i sposób ich świętowania.

Przepisy zdrowotne nakładają się na inne rodzaje prawa. Niektóre przepisy dotyczące nieczystości definiowały nieczystość rytualną, ale ponadto odnosiły się do zasad higieny i zdrowia. Przepisy dotyczące czystych i nieczystych pokarmów są oparte na zasadach zdrowego odżywiania.

Choć Izraelici przypuszczalnie postrzegali wszystkie te przepisy jako jeden zbiór, jako że wszystkie pochodziły od Boga, to jednak z pewnością musieli dostrzegać pewne różnice między nimi. 10 przykazań zostało wypowiedzianych bezpośrednio przez Boga do ludu. To wyróżniało je spośród innych przykazań jako szczególnie ważne. Inne przepisy zostały przekazane za pośrednictwem Mojżesza. Służba świątynna odbywała się, póki istniała świątynia.

Przepisy cywilne, przynajmniej w znaczącej większości, nie mogły być stosowane, odkąd starożytni Izraelici utracili niezależność i dostali się pod panowanie innych państw. Nie sposób też zachowywać święta związane ze starotestamentową świątynią, skoro ona nie istnieje. Ponadto po przyjściu Mesjasza wiele typów i symboli zostało wypełnionych i utraciło swą obowiązującą moc.

Przeczytaj Dz 15,1. Jaka kwestia powodowała rozbieżności? Dlaczego niektórzy wierzyli, że obrzęd ten był przeznaczony nie tylko dla narodu izraelskiego? Zob. Rdz 17,10.

Gdy apostołowie zjednoczyli się z kaznodziejami i szeregowymi członkami Kościoła w Antiochii w gorliwych wysiłkach, by pozyskać jak najwięcej osób dla Chrystusa, pewni wierzący z Judei, wywodzący się „z sekty faryzeuszów” (Dz 15,5 BB), skutecznie podnieśli kwestię, która wkrótce stała się przedmiotem powszechnego sporu w Kościele i spowodowała zakłopotanie wśród nawróconych pogan. Ci nauczyciele z wielką pewnością siebie twierdzili, że aby być zbawionym, należy przyjąć obrzezanie i zachowywać całe prawo ceremonialne. Przecież Żydzi zawsze chlubili się tym obrzędem danym im przez Boga. Wielu z nich, którzy uwierzyli w Chrystusa, nadal było przekonanych, że skoro Bóg raz wyraźnie wyznaczył Hebrajczykom sposób, w jaki mają Go czcić, to niemożliwe jest, by kiedykolwiek dokonał zmiany tych przepisów. Utrzymywali, że żydowskie prawa i ceremonie powinny zostać w całości włączone do chrześcijańskiej praktyki religijnej. Trudno im było zrozumieć, że wszystkie symboliczne ofiary były jedynie zapowiedzią śmierci Syna Bożego, śmierci, która wypełniła symbole, czyniąc praktykowanie tych obrzędów i ceremonii prawa mojszowego rzeczą zbyteczną.

Przeczytaj Dz 15,2-12. Jak ten spór miał być rozwiązany?

„Polegając na bezpośrednim Bożym prowadzeniu, [Paweł] zawsze był gotów podporządkować się autorytetowi ogółu wierzących tworzących wspólnotę kościelną. Odczuwał potrzebę rady, a sprawy doniosłej wagi chętnie przedstawiał Kościołowi, by wspólnie z braćmi poszukiwać Bożej mądrości i podjąć właściwą decyzję”¹.

Ciekawe, że Paweł, który często mówił o swoim prorockim powołaniu i tym, jak Jezus powołał go osobiście i zlecił mu misję, był tak bardzo otwarty na współdziałanie z szerszą organizacją kościelną. Jakkolwiek doniosłe było jego powołanie, uświadamiał sobie, że jest częścią Kościoła i musi współdziałać z nim tak ściśle, jak to jest możliwe.

Jaka jest twoja postawa wobec przywództwa kościelnego? W jakim stopniu jesteś gotowy do współpracy z Kościołem? Dlaczego współdziałanie z Kościołem jest ważne? Jak funkcjonowalibyśmy, gdyby każdy czynił tylko to, co sam uważa za słuszne, niezależnie od Kościoła?

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 110.

Przeczytaj Dz 15,5-29. Jaką decyzję podjęto podczas zjazdu Kościoła (soboru) w Jerozolimie i jak ją uzasadniono?

Decyzja zjazdu Kościoła była przeciwna do stanowiska tych, których nazywano *judaizującymi*. Ludzie ci utrzymywali, że nawróceni poganie powinni być obrzezani i zachowywać całe prawo rytualne, a „żydowskie prawa i ceremonie należy wcielić do obrzędów religii chrześcijańskiej”¹.

Ciekawe, że w Dz 15,10 Piotr określił te stare prawa jako „jarzmo”, którego Izraelici nie byli w stanie dźwigać. Czyżby Pan, który ustanowił te przepisy, uczynił je ciężkim jarzmem dla swego ludu? Trudno to sobie wyobrazić w ten sposób. Jednak z biegiem czasu niektórzy przywódcy religijni przez swoją ustną tradycję zmienili wiele tych przepisów tak, że z błogosławieństwa stały się nieznośnym ciężarem. Uczestnicy zjazdu Kościoła w Jerozolimie pragnęli oszczędzić nawróconym poganom właśnie tych ciężarów.

Zwróć uwagę, że podczas zjazdu Kościoła nie było nawet wzmianki o tym, by ktokolwiek kwestionował konieczność zachowywania przez nawróconych pogan 10 przykazań. Czy możemy sobie wyobrazić, by zjazd Kościoła zalecił poganom wstrzymywanie się od spożywania krwi, a jednocześnie zaakceptował lekceważenie przykazań zakazujących cudzołóstwa czy morderstwa?

Jakie przepisy polecono przestrzegać wierzącym spośród pogan (zob. Dz 15,20.29) i dlaczego właśnie takie?

Choć wierzący spośród Żydów nie powinni byli narzucać swoich reguł i tradycji byłym poganom, to jednak uczestnicy zjazdu Kościoła chcieli, żeby nawróceni poganie nie czynili tego, co przez Żydów zjednoczonych z nimi w Jezusie słusznie było postrzegane jako nieodpowiednie. Apostołowie i starsi uzgodnili więc, by pouczyć pogan w liście, aby powstrzymywali się od spożywania mięsa ofiarowanego bożkom, a także od nierządu, od spożywania mięsa zwierząt uduszonych oraz od spożywania krwi. Niektórzy twierdzą, że skoro świętowanie soboty nie zostało wspomniane w decyzji soboru jerozolimskiego, to znaczy, że nie obowiązywało pogan (choć, rzecz jasna, przykazania dotyczące składania fałszywego świadectwa czy popełnienia morderstwa także nie zostały wspomniane, a więc ten argument jest bezsensowny).

Czy to możliwe, że my także w jakiś sposób nakładamy na ludzi ciężary, które nie są konieczne, a wiążą się bardziej z tradycją niż z Bożymi przykazaniami? Jeśli tak jest, to jakie są to ciężary? Podziel się swoimi przemyśleniami w tej kwestii podczas lekcji.

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 105.

Jakkolwiek postanowienie soboru jerozolimskiego było wyraźne, to jednak nadal byli tacy, którzy woleli iść własną drogą i nadal stali na stanowisku, że pogaanie powinni zachowywać żydowskie tradycje i przepisy. Dla Pawła był to poważny problem, gdyż dotyczył zasadniczych kwestii chrześcijańskiej wiary. Według niego taka postawa była zaprzeczeniem ewangelii i wyparciem się samego Chrystusa.

Przeczytaj Ga 1,1-12. Jak poważnie traktował Paweł problem, który w szczególnie sposób zaznaczył się w Galacji? Jak świadczy to o wadze tego problemu?

Jak stwierdziliśmy wcześniej, to właśnie sytuacja w Galacji w znaczącym stopniu skłoniła Pawła do napisania *Listu do Rzymian* i wpłynęła na jego treść. W liście tym Paweł szerzej rozwinął temat poruszony w *Liście do Galatów*. Niektórzy z wierzących żydowskiego pochodzenia twierdzili, że całe prawo dane im przez Boga za pośrednictwem Mojżesza nadal zachowuje ważność i powinno być zachowywane przez nawróconych pogan. Paweł starał się wskazać im właściwe miejsce i funkcję prawa mojszeszowego. Nie chciał też dopuścić do tego, by fałszywi nauczyciele zyskali posłuch w zborze rzymskim, podobnie jak stało się to w zborach w Galacji.

Próba rozstrzygnięcia, czy Paweł w *Liście do Galatów* i *Liście do Rzymian* mówił o prawie ceremonialnym, czy prawie moralnym, jest nadmiernym uproszczeniem problemu. Z historycznego punktu widzenia spór dotyczył tego, czy nawróceni spośród pogan powinni się poddać obrzezaniu i przestrzegać prawa mojszeszowego. Sobór jerozolimski rozstrzygnął tę kwestię, ale niektórzy nie chcieli się poddać decyzji zjazdu Kościoła.

Niektórzy doczytują się w *Liście do Galatów* i *Liście do Rzymian* dowodu, jakoby prawo moralne, 10 przykazań (a właściwie tylko 4. spośród nich), nie obowiązywało chrześcijan. Jednak w ten sposób interpretatorzy ci całkowicie rozmijają się z celem tych listów, nie bacząc na historyczny kontekst i zagadnienia, do których nawiązywał Paweł. Apostoł, jak się przekonamy, podkreślał, iż zbawienie jest wyłącznie przez wiarę, a nie zachowywanie prawa, w tym nawet prawa moralnego. Jednak nie znaczy to, że prawo moralne nie musi już być przestrzegane. Potrzeba posłuszeństwa 10 przykazaniom nigdy nie była kwestionowana, a ci, którzy ją kwestionują, wczytują w tekst biblijny współczesny problem, o którym Paweł nawet nie miał pojęcia.

Co odpowiedziałbyś tym, którzy twierdzą, że świętowanie soboty nie obowiązuje chrześcijan? Jak możesz ukazywać prawdę o szabacie w sposób nie dopuszczający kompromisu w kwestii ewangelii?

DO DALSZEGO STUDIUM

Niewątpliwie nasz Kościół doświadcza konfliktów i tarć. To nic nowego. Szatan ciągle toczy wojnę przeciwko Kościołowi. Już w początkach chrześcijaństwa spory i kontrowersje rodziły się w szeregach wierzących. Jedną z takich kontrowersji, gdyby nie została rozwiązana, groziła rozpadem Kościoła niemal na samym początku jego istnienia.

„Wskutek wpływu fałszywych nauczycieli, którzy pochodzili spośród wierzących z Jerozolimy, wśród wierzących w Galacji gwałtownie zaczynały się szerzyć podziały, odstępstwo i zepsucie. Ci fałszywi nauczyciele mieszażydowską tradycję z prawdami ewangelii. Lekceważąc decyzję soboru w Jerozolimie, narzucali nawróconym poganom prawo ceremonialne”^{1,2}

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Podczas lekcji omówcie wasze odpowiedzi na ostatnie pytanie ze środy. W jaki sposób twój zbór czy ty sam w swojej rodzinie lub choćby wobec samego siebie możesz nakładać zbędne ciężary? Jak możemy rozpoznać, że czynimy coś takiego? A może grozi nam to, że popadniemy w przeciwną skrajność? Jak możemy się upewnić, że nie staliśmy się zbyt pobłażliwi w kwestii naszego stylu życia i norm postępowania, tak iż nasze życie nie odzwierciedla wysokiego powołania, jakie jest naszym udziałem w Chrystusie?

2. Jakich argumentów używają ci, którzy twierdzą, że 10 przykazań nie obowiązuje chrześcijan? Jak możemy odpowiedzieć na takie twierdzenie? Dla czego argumenty te są błędne, a ci, którzy je podnoszą, wcale nie postępują tak, jakby wierzyli, że 10 przykazań przestało obowiązywać?

3. Przeczytaj jeszcze raz Ga 1,1-12. Zwróć uwagę, jak bezkompromisowy, dogmatyczny i stanowczy był Paweł w kwestii zrozumienia ewangelii. Jak świadczy to o potrzebie zachowania nieugiętej postawy w kwestii pewnych wierzeń, zwłaszcza w czasach pluralizmu i relatywizmu? Jak wskazuje to, że pewne nauki nie mogą być w żadnym stopniu przedmiotem kompromisu?

4. Omówcie podczas lekcji zagadnienia, które doprowadziły do protestanckiej reformacji. Jakie zasadnicze kwestie sporne nie zostały rozwiązane?

¹ Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 210.

² Przeczytaj pierwszą połowę rozdziału *Żydzi i poganie* oraz rozdział *Odstępstwo w Galacji*, w: Ellen G. White, *Działalność apostołów*, Warszawa 2007, wyd. IV, s. 104-109.210-213; drugą połowę rozdziałów *Nadanie prawa Izraelowi* oraz *Prawo i przymierza*, w: taż, *Patriarchowie i prorocy*, Warszawa 2014, wyd. VI, s. 216-219.262-265; rozdział *Naród wybrany*, w: taż, *Życie Jezusa*, Warszawa 2013, wyd. XV, s. 18-21.